VNS 7/2025 vp Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa: Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045

Ympäristövaliokunta, 14.10.2025

JYRI SEPPÄLÄ, Ilmastopaneelin puheenjohtaja
Tutkimusprofessori, Suomen ympäristökeskus

SUOMEN ILMASTOPANEELI

Lähtökohdat

- Suomen ilmastopaneeli näkee työn ansiokkaana ja hyödyllisenä
  - Ilmastonmuutos nähdään yhtenä Suomen tulevaisuuteen vaikuttavista keskeisistä muutostekijöistä

- Selonteon yhtäaikainen haaste ja vahvuus on sen moninaisuus – minkä painoarvon mikäkin tekijä saa päätöksenteon tuessa?

Skenaariot

- Ilmastonmuutos on läsnä kaikissa neljässä tulevaisuusskenaariossa
  - Ilmastonmuutoksen seurausten mittaluokkaa ei kuitenkaan esitellä
- Kahdessa skenaariossa ilmastonmuutos saadaan haltuun, mutta vain yhdessä on korostettu ilmastotyön edistämisen tärkeyttä osiossa ”mitä pitäisi tehdä jo tänään”
- Ilmastotyön edistämisen tärkeys tulisi tuoda esille kaikissa skenaarioissa – aktiiviset ilmastotoimet ovat välttämättömiä haitallisten seurausten lieventämiseksi.

Villit kortit ja AMOC (Atlantin termohaliinikierto)

- Selonteossa tuodaan esiin Golf-virran pysähtyminen ja sitä kautta Euroopan jääkausi yhtenä kehityskulun villinä korttina. Otetaanko vakavasti ”epätodennäköisenä hypoteettisena” tapahtumakulkuna?

- IPCC on pitänyt AMOCin pysähtymistä epätodennäköisenä, mutta uudet tutkimukset antavat viitteitä sen mahdollisuudesta, jos ilmastonmuutoksen hillinnässä epäonnistutaan

- Drijfhout ym. 2025: käännekohta, jonka jälkeen AMOCin pysähtyminen olisi väistämätöntä, saatetaan ohittaa jo muutaman vuosikymmenen kuluessa. Varsinainen romahdus voisi kuitenkin tapahtua vasta 50-100 vuotta myöhemmin. Romahduksen todennäköisyys kasvaa ilmastonmuutoksen hillintätyön epäonnistumisen myötä.

- Tutkimuksen tulokset edellyttävät vielä laajempaa tieteellistä arviointia, mutta ne ovat tärkeä varoitusmerkki. **Ne muistuttavat, että myös Pohjois-Euroopalla voi olla todella paljon hävittävää, mikäli ilmastonmuutoksen hillinnässä epäonnistutaan.**

Luku 8 – mitä asioita on edistettävä joka tapauksessa

- Ilmastonmuutos on esillä yhtenä 30 kohdasta
  - ”Ilmastonmuutosta on hillittävä sekä vähentämällä päästöjä että lisäämällä nieluja. On panostettava ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja varauduttava sään ääri-ilmiöihin sekä ilmastonmuutoksen voimistamiin muuttoliikkeisiin.”

- Jääkö muiden ajankohtaisten haasteiden varjoon? Vrt. Suomen ilmastotavoitteiden ja –velvoitteiden nykytilanne ja seurausten riskit myös Suomelle

- Ilmastonmuutoksen hillintä ei odota parempia hetkiä – ilmastopolitiikan pitää olla johdonmukaista ja pitkäjänteistä samalla, kun ratkotaan muita haasteita

Lopuksi

- On Suomen etu, että tuemme ja vauhdittamme EU:n kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa sekä omilla toimillamme vahvistamme uskottavaa vaikuttamispolkua kansainvälisesti.

- Tämän pitäisi näkyä nykyistä selvemmin myös tässä tulevaisuusselonteossa.

Kiitos!

JYRI SEPPÄLÄ
jyri.seppala@syke.fi

SUOMEN ILMASTOPANEELI
info@ilmastopaneeli.fi